

AB Bölgesel Politikalarının Üye ve Aday Ülkelere Etkileri

Dr. Ebru Ertugal

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Bu çalışma siyaset bilimi açısından Avrupa Birliği'nin üye ve aday ülkelere etkilerinin nasıl incelenebileceğini gösteren genel bir çerçeve çizmeyi amaçlamaktadır.

Öncelikle, Avrupa Birliği'nin etkisi söz konusu olduğu zaman üye ve aday ülkeleri birbirinden ayırmak gerekiyor. Avrupa Birliği seviyesinde belirlenen politikalar ve bunların üye ülkelere etkilerini analiz ederken aynı zamanda üye ülkelerin bu Avrupa Birliği seviyesinde oluşan politikaları oluşturmada rol oynadıklarını göz önünde bulundurup incelemeye almak gerekir. Diğer bir deyişle AB ve üye ülkeler arasında iki taraflı bir ilişki söz konusudur. Üye ülkeler kendilerini etkileyen AB politikalarının daha başta oluşum sürecinde kendileri rol oynuyorlar. Diğer yanda aday ülkeler söz konusu olduğu zaman AB ve aday ülkeler arasında tam bir güç asimetrisinden bahsetmek mümkün çünkü Avrupa Birliği'nin katılım şartları hiçbir şekilde aday ülkeler tarafından değiştirilemez ve müzakereye tabi değildir (Grabbe, 2001; 2003). Dolayısıyla bu açıdan Avrupa Birliği kendi üye ülkelerinde olmadığı ölçüde aday ülkelerin iç politikalarına etki edebilme gücüne sahiptir.

Şimdi özellikle Türkiye'yi daha çok ilgilendirdiği için Avrupa Birliği'nin aday ülkelere olan etkisine bakacak olursak görüyoruz ki katılım sürecinin temel mekanizması Avrupa Birliği'ne üye olma "teşviki"dir (incentive) (Schimmelfennig ve Sedelmeier, 2005). Bunun altında dört ayrı mekanizmadan bahsetmek mümkün (Ferry, 2003). Üçü doğrudan işliyor, biri dolaylı olarak. İlk olarak, Avrupa Birliği aday ülkelerin katılım süreci müzakerelerine ve ileriki aşamalara erişimini denetler. Yani aday ülkelerin bu müzakerelerde hangi safhadan hangi safhaya geçeceğini, ne kadar ilerleme yaptığını Avrupa Birliği belirler ve bu sayede aday ülkelerin iç politikalarında bir etki yaratabilir. İkinci olarak Avrupa Birliği aday ülkelerin müktesebata uyum aşamalarını derecelendirir. Bunu katılım ortaklığı belgesinde ve her yıl yayınladığı ilerleme raporlarında yapar. Üçüncü olarak Avrupa Birliği çoğu kez aday ülkelerde özellikle bölgesel fonlarda en büyük dış yardım kaynağını oluşturur ve bu fonların uygulanması belli başlı bazı şartlara bağlıdır. Dördüncü ve daha dolaylı olan mekanizma ise Avrupa Birliği'nin iyi örnek modelleri sunmasıdır. Bu iyi örnek modelleri bazı durumlarda aday ülkeler için kılavuz niteliğinde olabiliyor.

Aday ülkeler açısından bu mekanizmaların işlemesi için iki araç mevcuttur. Avrupa Birliği Müktesebatın 22. faslının uygulanabilmesini sağlayacak olan 'yönetim kapasitesi' ("administrative capacity") ve 'programlama kapasitesi'nin değerlendirmesini yapar. Yönetim kapasitesinden kastedilen Avrupa Birliği bölgesel politikalarını uygulayabilecek olan kurumların kapasitelerinin olup olmadığıdır. Programlama kapasitesinden kastedilen ise kalkınma programlarının - entegre kalkınma yani çok yıllık, çok sektörlü kalkınma programlarının - tasarlanabilmesi, bunlara uygun finansal mekanizmaların bulunabilmesi, izleme ve değerlendirme prosedürlerinin yerine getirilmesi ve bütün bu süreçlerin Avrupa Birliği'nin o çok ünlü ortaklık prensibine ("principle of partnership") uygun olarak yapılmasıdır. Ortaklık prensibine göre hem dikey olarak (yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa Birliği seviyeleri) bölgesel idarelerin süreçlerde anlamlı bir rol oynamaları gerekiyor hem de yatay olarak ekonomik ve sosyal partnerlerin yine bu süreçlerde anlamlı bir rol oynamaları gerekiyor. Avrupa Birliği aday ülkelerde bu süreçlerin ilerlemesini izler. Avrupa Birliği'nin verdiği bölgesel yardımın uygulanabilmesi için de en azından ulus altı idare birimlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Avrupa Birliği'nin bölgesel politikasına baktığımız zaman yapabileceğimiz birkaç gözlem var (Hughes ve diğerleri 2001; 2003; Brusis, 2002). Birincisi Avrupa Birliği aday ülkelere tek bir model sunmıyor. Bunun da nedeni çok basit çünkü Avrupa Birliği'nin kendi içindeki bölgesel yönetim modelleri birbirinden çok farklıdır. Her ülkede, hatta aynı ülkenin değişik bölgelerinde, bölgesel yönetim modelleri farklı şekilde uygulanıyor. Diğer bir neden Avrupa Birliği'nin şartlarının bölgesel

2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu 25-26 Ekim 2007, İzmir

politika alanında pratikte tam olarak ne anlama geldiği hakkında bir belirsizlik ve karışıklık olmasıdır. Avrupa Komisyonu gayri resmi olarak siyasi bir bölgeselleşmeyi tercih etse de yapısal fonların daha doğrusu katılım öncesi fonlarının yürütülmesinde özellikle Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin adaylık süreci boyunca ironik olarak aslında merkezileşmeyi daha çok teşvik etti. Bunun nedeni de bu ülkelerin hepsinde (bu Türkiye için de geçerli) bölgesel seviyedeki kurumsal kapasitenin son derece eksik olmasıdır. Avrupa Birliği'nin endişesi bu fonların yürütülmesinde şeffaflığı sağlayabilmek olduğu için ilk etapta merkezi idarenin kapasitesinin geliştirilmesine önem verildi. Dolayısıyla, katılım sürecinin ilk safhalarında bu şekilde bir gelişim – merkeziyetçilik - gözlemlemek mümkün.

Yine de bu paradoksa rağmen, Avrupa Komisyonu için bölgesel yönetimler ya da idareler son derece önemlidir. Çünkü Avrupa Birliği'nde çok seviyeli yönetim sisteminin bir parçası olarak büyük ölçüde özerk ve bölgesel ekonomik kalkınma stratejilerini yönetebilecek bölgesel birimler olması gerekmektedir. Bu aynı zamanda bölgesel seviyede içsel kalkınmanın teşvik edilebilmesi için de gerekli olarak gözükmüyor.

Avrupa Birliği tarafından sunulan tek bir model eksikliği ve buna ek olarak belirli bir kurumsal veya "prosedürel" adaptasyonun dikte ettirilmemesi sonuçta katılım süreci içerisinde ulusal aktör ve kurumlar etrafında çok önemli bir manevra alanı oluşmasına neden oluyor. Diğer bir deyişle Avrupa Birliği'nin etkisini ulusal seviyede göstermesinde aday ülkelerin kurum ve aktörleri şekillendirici bir rol oynuyor. Ulusal kurum ve aktörler hatta bazı durumlarda belirleyici faktörler olabiliyorlar (Hughes ve diğerleri 2001; 2003; Brusis, 2002).

Avrupa Birliği'nin etkisini anlamada siyaset bilimcilerin sorduğu en önemli soru şudur: Üye ve aday ülkeler Avrupa Birliği politikalarına tepki olarak ne derecede kendi kurum ve politikalarını değiştiriyorlar? Burada zaman kısıtlılığı nedeniyle sadece kurumlar ve politika seviyelerinde Avrupa Birliği'nin muhtemel etkilerine değineceğim. Kurumlar seviyesinde Avrupa Birliği'nin etkisi olup olmadığına baktığımız zaman aslında incelemeye çalıştığımız kurumsal değişikliktir ("institutional change"). Üye ve aday ülkelerin tepkilerinin sınıflandırılabilmesi için üç tane kategoriden bahsetmek mümkündür (Radaelli, 2003; Yeşilkağıt ve Blom-Hansen, 2007). Bu kategorilerden ilki Avrupa Birliği bölgesel yardımını ve politikasını uygulamak için yeni yapılar yaratmaktır. Yeni yapılar yaratmak bir değişikliktir aslında, fakat küçük bir değişikliktir (idari değişim). Bunun nedeni bu yaratılan yeni yapıların izole kalarak ülkenin ulusal politikalarını oluşturmada bir değişiklik yaratmamlarından kaynaklanıyor. Yeni yaratılan yapılar sadece AB fonlarının uygulanması için kullanılıyor. İkinci kategoride AB politikalarının ve fonlarının uygulanması mevcut ulusal yapılar yoluyla yapılıyor. Bu durumda Avrupa Birliği ulusal politikaların uygulanmasında herhangi bir değişikliğe yol açmıyor. Dolayısıyla bu ikinci kategori en az ya da hiç değişikliğin olmadığı kategoridir. Üçüncü kategoride ise Avrupa Birliği'nin politikalarını uygulamak için mevcut ulusal yapılar değiştirilir. Bu en yüksek derecede kurumsal değişikliği gördüğümüz durumdur. Diğer bir deyişle transformasyondan bahsedebiliriz.

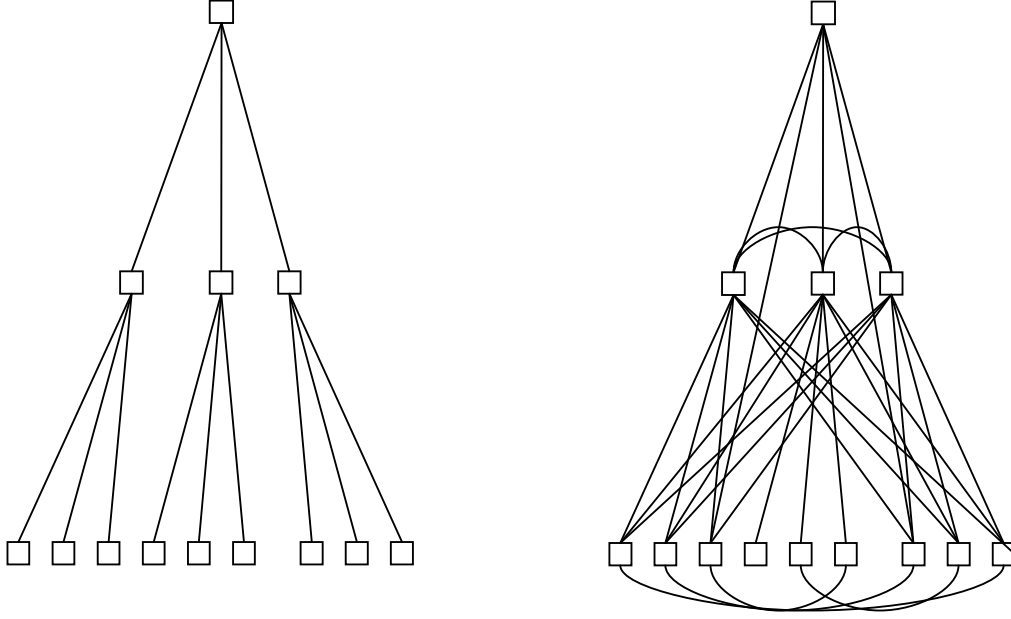
Türkiye'nin adaylık durumunu yukarıda bahsedilenler açısından ele alırsak ortaya çıkan durum şöyledir: Ülke olarak, mekanizmalar açısından Türkiye ve Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin adaylık süreçlerini karşılaştırarak değerlendirirsek Avrupa Birliği üyeliği teşvik (incentive) mekanizmasının Türkiye için daha zayıf olduğunu görürüz. Bunun nedeni de gayet iyi bilindiği gibi Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin bir kere AB şartlarını yerine getirdikten sonra Avrupa Birliği'ne üye olacakları konusunda hiçbir soru işareti olmamasıydı. Diğer bir deyişle Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin 'Avrupalılıkları' bir mesele, tartışma konusu değildi. Fakat Türkiye'nin durumunda hala bütün şartları yerine getirse de Avrupa Birliği'ne gerçekten üye olup olamayacağı bilinmemektedir. Dolayısıyla Avrupa Birliği üyelik "teşviki" Türkiye için karşılaştırmalı olarak diğer önceki aday ülkelerden daha zayıftır. İkinci olarak, Avrupa Birliği'nin verdiği katılım öncesi fonları çoğunlukla Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde en büyük dış yardım kaynağını oluştururken bu fonlar Türkiye için çok az miktardadır. Sonuç olarak AB'nin aday ülkelerde etkisini gösterme mekanizması Türkiye'de, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, daha zayıftır. Dolayısıyla beklenti Türkiye'de kurumsal değişikliğin az ya da hiç olmaması yönündedir.

2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu 25-26 Ekim 2007, İzmir

Özellikle de zaman açısından bakılırsa katılım süreci Türkiye için henüz yeni sayılabilir. Ancak buna rağmen kurumsal değişim kategorilerinden Türkiye'nin birinci kategoriye girdiğini söylemek mümkün. Diğer bir deyişle Türkiye'de küçük de olsa bir değişiklik var. AB fonlarını yürütmek için kurumsal yapılarda bazı değişiklikler oldu. Diğer yandan eğer bölgesel Kalkınma Ajansları Kanunu Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilmezse ve geçerse o zaman beklentilerin aksine Türkiye'nin üçüncü kategoriye girdiğini söylemek mümkün olacak. Eğer bir kısım bölgesel kalkınma ajansları özellikle de pilot iki bölgede oluşturulmuş olan ajanslar fonksiyonel olurlarsa Avrupa Birliği fonlarını yürütmeyecekler. Yani Avrupa Birliği fonları yürütülmeyecek olmasına rağmen Avrupa Birliği'ne yönelik bir değişiklik yapılmış oluyor. Bu durumda transformasyondan bahsetmek mümkün olacak ancak bu mahkeme kararına bağlı. Eğer olumlu bir karar çıkarsa Türkiye son derece ilginç incelenmesi gereken bir vaka haline gelecek. Bunun nedeni literatürden kaynaklanan kurumsal değişiklik beklentisinin az olmasıdır. Dolayısıyla, Türkiye'yi incelemek literatüre katkısı açısından son derece ilginç olacaktır.

Kurumsal düzeyde Avrupa Birliği'nin ulusal seviyedeki etkisini incelemek için bir başka yol daha denenebilir. Bu da yönetim açısından olabilir. Yapısal fonların ortaklık ve içsel kalkınma ilkeleri daha ağırsal ya da ağ tipi kurumsal bir yapıyı teşvik etmektedir ("networked polity") (Ansell, 2000). Bu kavrama göre Avrupa Birliği ülkelerinde özellikle Batı Avrupa ülkelerinde önceleri ulusal seviyede merkezileşmiş program ve sorumluluklar gittikçe daha fazla üç değişik seviyedeki yönetimlerle paylaşılmaya başlandı. Bunlar yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa Birliği seviyeleridir. Bu seviyelerin hiçbirinde ulusal devletin tam bir otoritesi ve kaynaklar üzerinde tam bir tekeli yoktur. Dolayısıyla merkezi devlet politikalarını uygulayabilmek için diğer seviyelere bağımlıdır. Aynı şekilde Batı Avrupa'daki bütün âdemi merkezîyetçi eğilimlere rağmen bölgesel yönetimlerin kapasitesi de tek başlarına sınırlıdır. Bölgesel yönetimler de tek başlarına politikalarını gerçekleştiremezler. Onlar da diğer seviyelerle birlikte hareket etmeye ihtiyaç duyarlar.

Aynı durum Avrupa Birliği seviyesi için de söz konusudur. Her ne kadar Avrupa Birliği seviyesine pek çok kaynak ve politika yetkisi aktarılmış olsa da Avrupa Birliği politikalarını uygulayabilmek için ulusal, bölgesel ve yerel yönetimlere muhtaçtır. Dolayısıyla çok seviyeli yönetim sisteminden kastedilen bu seviyeler arası karşılıklı bağımlılık durumudur. Her bir kademe eğer başarıya ulaşılacaksa bir diğeriyle birlikte hareket etme durumundadır. O açıdan da eğer Türkiye'de değişiklik olup olmayacağına bakılacak olursa Türkiye'deki özellikle kamu kuruluşlarının ne derecede sol taraftaki hiyerarşik modelden sağ taraftaki bu ağ tarzı kurumsal yapıya yaklaşıtlarını saptamak gerekir (bkz. Şekil 1, Ansell, 2000). Hiyerarşide yukarıdan aşağıya komuta kontrol zinciri vardır fakat sağ taraftaki şekilde daha çok koordinasyon, komutadan yani emirden ziyade karşılıklı uyum vardır. Sol taraftaki şekilde en alttaki birimler yukarıdan gelen kararları uygularken bu yaptıkları hareketin bütün organizasyonun genel olarak amaçlarını nasıl etkilediğini fark etmezler. Fakat sağ taraftaki şekilde en alttaki birimler bunun tamamen farkındadırlar. Sağ taraftaki şekilde en alttaki birimler arasında yatay ilişkiler vardır. Bunlar yüksek derecede özerkliğe ve inisiyatif alma yetkisine sahipler. Türkiye'deki oluşumda örneğin bölgesel Kalkınma Ajansları kendi içlerinde ne derece sağdaki şekilde benziyor ya da Kalkınma Ajanslarıyla diğer bölgesel aktörler arasındaki ilişkiler ne derece sağdaki şekilde benziyor bu şekilde değerlendirilebilir.

Avrupa Birliği'nin ulusal seviyedeki etkisini bir de politika düzeyinde ("policy") inceleyebiliriz. AB'nin etkisi politika düzeyinde pek çok farklı açıdan incelenebilir ancak burada sadece politika amaçları açısından bir değerlendirme yapılacak. Temel politika amacı 1989 yılında Tek Avrupa Senedi'yle Avrupa Birliği antlaşmalarında açıkça belirtildiği gibi 'bölgeler arası eşitsizlikleri giderme' amacıdır. Avrupa Birliği'nin bölgesel politikasının amacına ulaşip ulaşmadığı hakkında bugüne kadar pek çok çalışma yapıldı. Ancak, bu çalışmaların ortak bir yargıya vardıklarını söylemek çok zor. Buna ek olarak bu çalışmaları birbirleriyle karşılaştırmak da kolay değil, çünkü bu çalışmalar ya farklı zaman dilimlerini incelediler ya da farklı veriler veya farklı metodolojiler kullandılar. Burada sadece birkaç tanesine değinmek yerinde olur.

Bunlardan birincisinin (Leonardi, 2006) bulgularına göre 1989 yılında yani yapısal fonların ilk önemli reformundan itibaren o zamanki orijinal 59 Hedef I bölgesinden (AB ortalama gelirinin %75'inin altında olan en az gelişmiş bölgeler) üçte biri 14 yıl sonra bu statüden çıktı. Diğer bir deyişle bahsedilen en az gelişmiş bölgeler 14 yıl sonra Avrupa Birliği ortalamasının %75'inin üstüne çıktı. Fakat bunun bir başarı olup olmadığı ya da başarının ölçütünün ne olduğu belli değil. Diğer yandan aynı çalışmanın bulgularına göre en az gelişmiş bölgeler arasında da oldukça büyük farklılıklar var. Örneğin İrlanda ve Portekiz birinci programlama döneminde (1989-93) oldukça başarılıyken, Yunanistan ikinci programlama döneminde (1994-99) daha başarılı olmaya başladı. İspanya'da ise bazı bölgeler başarılıyken diğerleri pek iyi performans göstermedi. Dolayısıyla, Avrupa Birliği fonlarının nerede ve nasıl kullanıldıklarının fark yarattığı ortaya çıkıyor.

İkinci çalışma (Bachtler ve Taylor, 2003) özellikle 1994-99 programlama dönemini incelemiştir. Bu araştırmanın bulgularına göre en az gelişmiş bölgelerin ekonomileri AB fonlarının büyük ölçekli programlara harcadığı durumlarda diğer bölgelere oranla daha hızlı büyümüşler. Diğer bir deyişle yakınsama bulunmuş. Son olarak, üçüncü çalışma da (Cappelen ve diğerleri, 2003) en az gelişmiş bölgelerin daha hızlı büyüdüklerini bulmuş. Anca yine aynı çalışmaya göre bölgesel destek (AB fonları) daha gelişmiş ortamlarda daha etkili, yani en çok ihtiyaç olan bölgelerde en az etkili bulunmuş. Bu bulguların işaret ettiği önem, Avrupa Birliği'nin yapısal fonları uygulanırken ulusal politikalarla koordinasyonun en yüksek derecede olması gerektiği ve ikisi arasındaki politikaların birbirleriyle "complementary" yani birbirlerini destekleyen, tamamlayan politikalarından oluşması gerektiğidir.

2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu 25-26 Ekim 2007, İzmir

Avrupa Birliği'nin bölgesel politikaları zaman içinde hem ekonomik, hem sosyal, hem çevresel pek çok amaç edindiler. Artık AB bölgesel politikası örneğin ekonomik büyüme, istihdam yaratımı, rekabet edebilirliğin artırılması, kadın erkek eşitliği, çevresel açıdan sürdürülebilir kalkınma gibi pek çok amaç içeriyor. Dolayısıyla politika açısından bakıldığı zaman bu değişik amaçlara ulaşmada sinerjiler yaratılabileceği gibi çelişkiler de ortaya çıkabiliyor. Özellikle yeni üye ülkeler açısından 2007-2013 programlama dönemi gösteriyor ki, bu ülkeler hem kendi ekonomik ve sosyal kalkınma sorunlarına cevap vermek hem de diğer yandan Avrupa Komisyonu'nun önceliklerine cevap verecek politikalar oluşturmak durumundalar (McMaster ve Bachtler, 2005). Avrupa Komisyonu'nun öncelikleri 2007-2013 için oluşturdukları "Topluluk Stratejik Kılavuzları"nda belirtilmiştir. Buna göre Lizbon Stratejisi'ne paralel olarak amaç 2010 yılı itibarıyla Avrupa ekonomisini dünyanın en rekabet edebilir, en yenilikçi ekonomisi yapmaktır. Bu amacın gerektirdiği öncelikler de araştırma, teknoloji geliştirme, inovasyon ve bilgi ekonomisine dayalıdır. Dolayısıyla yeni üye ülkelerin karşılaştıkları durum bir yanda kendi sosyo-ekonomik gereksinimlerine cevap verme diğer yanda ise Avrupa ekonomisini dünyanın en rekabetçi ekonomisi yapma hedeflerini bağdaştırmaktır.

Bu bağlamda sıkça sorulan soru şudur: Acaba ulusal ekonomik büyüme ile bölgeler arası eşitsizlik arasında bir "trade off" var mıdır? Bu çelişki özellikle 2004-2006 yıllarında özellikle yeni üye ülkeler tarafından yaşandı. Çelişkileri aşmanın bir yolu bir yandan hemen sonuç getirecek müdahaleler yaparak beklentileri karşılamak diğer yandan da uzun vadeli hedeflere yönelmek olabilir. Örneğin insan sermayesine yatırım hemen sonuç vermez ama uzun dönemli ekonomik büyüme için son derece kritik öneme sahiptir. 2007-2013 programlama döneminde insan ve bilgi sermayesinin artırılmasının önemi herkes tarafından çok iyi biliniyor. Ancak bilgi ekonomisine yapılacak dar bir odaklanma diğer kritik sağlık, ulaşım, çevre, eğitim gibi yatırımlara daha az kaynak aktarımına yol açabilir. Diğer yandan eğer yatırımların çoğu az gelişmiş bölgelere giderse ulusal ekonomik büyümeyi artıracak koşullara yapılacak yatırımlara daha az kaynak kalabilir. Ancak aynı zamanda üye ülkeler özellikle yeni üye ülkeler artan bölgesel eşitsizliklerle ve bunun yarattığı ekonomik ve sosyal sorunlarla da karşı karşıyalar. Dolayısıyla önümüzdeki dönem zorlu bir süreç olacaktır.

2007-2013 programlama döneminde üye ülkeler tarafından formüle edilmiş olan operasyonel programlara bakıldığında birkaç genel eğilimden bahsetmek mümkündür (Bachtler ve diğerleri, 2007). İlk olarak Avrupa Birliği'nin yeni üye ülkelerinde görüyoruz ki yapısal fonların çoğu altyapı, çevre, insan kaynakları, işletme desteği gibi programlara gidecek. Fakat Lizbon hedefleri çerçevesinde inovasyon, AR-GE, enformasyon, iletişim teknolojileri harcamalarında da bir artış gözlemlemek mümkün. Eski uyum ülkelerinden İtalya, Yunanistan, Portekiz ve İspanya'ya baktığımızda görüyoruz ki bunlar Lizbon tarzı politika alanlarına belirgin bir geçiş yapmışlar. Fakat hala yine de tamamlanmamış ulaşım, fiziksel altyapı ve çevre yatırımlarının devam ettiğini de görüyoruz. Eski Avrupa Birliği ülkeleri fonları 'bölgesel rekabet edebilirlik ve istihdam' hedefi altında almaktalar. Dolayısıyla Lizbon hedeflerine ve müdahalelerine büyük bir odaklanmadan söz etmek mümkün. Fakat buna rağmen yine de yapılan araştırmalara göre hala Avrupa Komisyonu'nun Lizbon hedefleriyle yapısal fonların geleneksel eşitlik hedefleri arasında bir çelişki yaşandığı da gözlemlenmiştir. Değişik önceliklere odaklanmak kurumsal yapılar açısından da önemlidir çünkü eğer fonlar inovasyon, girişimcilik gibi hedefleri içeriyorsa bunun kurumsal yapısının daha mekansal olarak farklılaşmış olması gerekebilir. Diğer bir deyişle bölgesel seviyenin çok daha içinde olduğu bir kurumsal yapıdan bahsedilebilir. Ancak eğer bu fonlar büyük ölçekli altyapı projelerine gidecekse o zaman daha merkezietçi bir kurumsal yapılanma gerekebilir.

Avrupa Birliği seviyesinde yürütülen politikalar arasındaki çelişkiye örnek olarak Avrupa Komisyonu'nun 2005 yılında hazırladığı uyum üzerine 3. ilerleme raporu gösterilebilir (CEC, 2005a). Bu raporda bölgesel politika ile Lizbon Stratejisi arasındaki tutarlılıktan bahsedilirken bir yerde bu tutarlılığın derecesinin daha refah bölgelerde çok daha yüksek, az gelişmiş bölgelerde daha düşük olduğu belirtilmiştir. Fakat dokümanın bir başka yerinde bölgesel politika Lizbon Stratejisi'nin bir aracıdır çünkü hedefleri örtüşür deniyor. Yine Avrupa Komisyonu'nun hazırladığı 2007-2013 Topluluk Stratejik Kılavuzu'nda (CEC, 2005b) bölgesel politika ve Lizbon arasında bir sinerji olduğundan bahsedilmekle birlikte bölgesel politikanın ne derecede büyüme, iş yaratma hedefleri ve Lizbon sürecini desteklemesi gerektiği açık bırakılmıştır. Yeni üye ülkeler hala Lizbon öncesi kamu

2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu 25-26 Ekim 2007, İzmir

hizmetleri hedeflerini gerçekleştirmediler. Dolayısıyla politika alanları arasında hala büyük çelişkiler gözlemlenmek mümkün, sinerjiler henüz tam olarak çalışmıyor. Hâlbuki büyük ölçekli kamu hizmetleri ve yüksek seviyede eğitimin *bilgiye* dayalı bir toplumun ve rekabet edebilirliğin ön koşulu olduğu bazı raporlarda gösterildi (Agh, 2006).

Sonuç olarak Avrupa Birliği politikalarından ve fonlarından en fazla yarar sağlamak için ulusal politikalarla arasında yüksek düzeyli bir koordinasyon kurulması kritik bir öneme sahiptir. Bunların birbirini tamamlayan öncelikler olması gerekmektedir. Yukarıda bahsedilen kurumsal yapı açısından AB ve ulusal politikalar arasında birbirini tamamlayan öncelikler sağlayabilmek için kurumsal değişiklik kategorilerinden üçüncüsünün yani transformasyon kategorisinin en etkili olabileceği üzerinde düşünülmesi gereken bir soru olabilir.

REFERANSLAR

Agh, A. (2006) 'Completing EU membership in Central Europe: Lisbon Strategy and the qualitative catching-up process', Annual Working Paper in the transition and Europeanisation process as preparation for a projected volume, EU-CONSENT

Ansell, C. (2000) 'The Networked Polity: Regional Development in Western Europe', *Governance* 13(3): 303-333

Bachtler, J., Ferry, M., Mendez, C. ve McMaster, I. (2007) The 2007-13 Operational Programmes: A Preliminary Assessment. IQ-Net Thematic Paper No. 19(2). European Policies Research Centre (EPRC), University of Strathclyde

Bachtler, J. ve Taylor, S. (2003) The Added Value of the Structural Funds: A Regional Perspective. IQ-Net Report on the Reform of the Structural Funds. European Policies Research Centre (EPRC), University of Strathclyde

Brusis, M. (2002) 'Between EU Requirements, Competitive Politics and National Traditions: Re-creating Regions in the Accession Countries of Central and Eastern Europe', *Governance* 15(4): 531-59

Cappelen, A., Castellacci, F., Fagerberg, J. ve Verspagen, B. (2003) 'The Impact of EU Regional Support on Growth and Convergence in the European Union', *Journal of Common Market Studies* 41(4): 621-644

CEC (Commission of the European Communities) (2005a) Third Progress Report on Cohesion. Brussels

CEC (Commission of the European Communities) (2005b) Community Strategic Guidelines 2007-13. Brussels

Ferry, M. (2003) 'The EU and Recent Regional Reform in Poland', *Europe-Asia Studies* 55(7): 1097-1116

Grabbe, H. (2001) 'How does Europeanisation affect CEE governance? Conditionality, Diffusion and Diversity', *Journal of European Public Policy* 8(4): 1013-31

Grabbe, H. (2003) 'Europeanisation goes East: Power and Uncertainty in the EU Accession Process', in K. Featherstone and C. M. Radaelli (eds.) *The Politics of Europeanisation*, Oxford: Oxford University Press: 303-27

2. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu 25-26 Ekim 2007, İzmir

Hughes, J., Sasse, G. and Gordon, C. (2001) "Enlargement and Regionalization: The Europeanization of Local and Regional Governance in CEE States", in H. Wallace (ed.) *One Europe or Several? Interlocking Dimensions of European Integration* (Basingstoke: Palgrave), pp. 145-178.

Hughes, J., Sasse, G. ve Gordon, C. (2003) 'EU Enlargement, Europeanisation and the Dynamics of Regionalisation in the CEECs', in M. Keating ve J. Hughes (eds.) *The Regional Challenge in Central and Eastern Europe. Territorial Restructuring and European Integration*, Brussels: P. I. E. Peter Lang: 69-88

Leonardi, R. (2006) 'The Impact and Added Value of Cohesion Policy: Cohesion in the European Union', *Regional Studies* 40(2): 155-166

McMaster, I. ve Bachler, J. (2005) *Implementing Structural Funds in the New Member States: Ten Policy Challenges*. European Policies Research Centre (EPRC), University of Strathclyde

Radaelli, C. M. (2003) 'The Europeanisation of public policy', in K. Featherstone and C. M. Radaelli (eds.) *The Politics of Europeanisation*, Oxford: Oxford University Press: 27-56

Schimmelfennig, F. ve Sedelmeier, U. (eds.) (2005) *The Europeanization of Central and Eastern Europe*. Ithaca NY: Cornell University Press

Yeşilkağıt, K. ve Blom-Hansen, J. (2007) 'Supranational Governance or National Business-as-Usual? The National Administration of EU Structural Funds in the Netherlands and Denmark', *Public Administration* 85(2): 503-524